

Stockholm 2022-12-19

Miljödepartementet

Yttrande över remissen *Paus av omprövning för moderna miljövillkor*

Sveriges Hembygdsförbund (SHF) har tagit del av remissen och har vill framföra följande synpunkter på förslaget.

SHF tycker det är på tiden att vattenkraftverkens betydelse uppmärksammas och att det är positivt att dess utvecklingshistoria beskrivs. Det behövs ett helhetsperspektiv, som SHF lyft i tidigare remissyttranden och som nu beskrivs i promemorian. Vi anser även att det är bra att möjligheten till reglering och anpassning hålls fram som något värdefullt i sammanhanget. Det vore dock bra om man vid redovisningen av antal terawattimmar gjorde en jämförelse med andra kraftkällor och lyfte fram fördelen med den förnyelsebara elproduktionen.

I stycke 3.2 står att ”Fysisk påverkan försämrar även ekosystemens förmåga att motverka negativa effekter av ett förändrat klimat såsom ökad nederbörd, översvämningar och torka.” Detta är dock inte entydligt eftersom viss fysisk påverkan gör det möjligt att reglera vattenflöden även för att motverka effekter av klimatförändringar och inte enbart utifrån behov för elproduktionen.

SHF anser att det är bra att man lyfter möjligheten att effektivisera genom en modernisering i samband med en miljöanpassning. Det är dock viktigt att även se saken ur ett ägarperspektiv och förstå att alla inte har medel varken till miljöanpassningar eller moderniseringar. För att kunna värna om vattenkraftverkens kulturvärden behövs anpassade åtgärder som möjliggör bevarande av kulturmiljövärden samtidigt som naturmiljövärdena förbättras på platsen och till det krävs också medel. SHF bedömer därför att det är av största vikt att det ska finnas möjlighet att söka medel för både modernisering och miljöanpassningar och att det äskas för detta till nästa budget under den föreslagna pausen.

Vidare anser SHF att det är bra att det står i promemorian att när vattenkraftverk och dammar miljöanpassas ska det göras på så vis att påverkan på kraftsystemet blir så liten som möjligt i förhållande till miljönyttan.

Eftersom SHF i tidigare inspel och skrivelser påpekat att underlagen för bedömningarna haft olika kvalitet mellan de olika länsstyrelserna och vattenmyndigheterna samt att samrådsförfarandet inte varit av det slaget att det gjort det möjligt för allmänheten att göra relevanta inspel, ser även vår organisation det som positivt att myndigheterna får tid på sig att

åtgärda dessa brister, vilket nämns i stycke 6.1. SHF ser också fördelar med att även verksamhetsutövarna får längre tid på sig att ta fram underlag och utarbetande av ansökningar.

I stycke 6.6 står att myndigheterna behöver hinna utvärdera effekterna av hittills genomförda omprövningar och kartlägga dessa före nya omprövningar. Det anser SHF är rimligt men att först ta reda på effekterna före vattenkraftsägarna tvingas ompröva och vidta åtgärder genom lagstiftning hade varit bättre. Det vill säga att processen föregåtts av forskning och vetenskapliga belägg som visade att åtgärder verkligen resulterade i önskvärda effekter för vattenmiljön.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg